

Mārtiņdiena.

We feel the approach of winter. Martin's Day, in ancient Latvian traditions, was considered the end of autumn and the beginning of winter. By that day, all the autumn work must be completed - the land must be cultivated, the grain must be collected, and the crop must be harvested. Latvians believed that if this rule wasn't followed, a bad harvest would be expected next year.

Jūtam ziemas tuvošanos - Mārtiņdienā senlatviešu tradīcijās tika uzskatīta par rudens beigām un ziemas sākšanos. Līdz šai dienai jāpabeidz visi rudens darbi - jāapstrādā zeme, jānokauj labība, jānovāc raža. Latvieši ticēja, ka, neievērojot šo noteikumu, nākamajā gadā gaidāma slikta raža.

Roast poultry - in ancient Latvian traditions you will definitely find many different customs about eating poultry and its significance to the holiday. The landlord has to slaughter a rooster, but the landlady - a hen.

Putna gaļas cepeši - senlatviešu tradīcijās noteikti atradīsi daudz dažādu paražu par putna gaļas ēšanu un tās nozīmi šajos svētkos. Mājas saimniekam esot jānokauj gailis, bet saimniecei - vista.

Sweet night rest - after a big meal with many roasts, everyone has to go to bed immediately, moreover, they have to sleep until sunrise. Then the family of the house will have a successful year until the next Martin's Day.

Salds naktsmiers - pēc lielā mielasta ar daudzajiem cepešiem visiem ir tūlīt pat jādodas gulēt, turklāt ir jāguļ līdz pat saullēktam, ne mazāk. Tad mājas saimei būs veiksmīgs gads līdz pat nākamajai Mārtiņdienai.

Mārtiņu pītes - one of the traditional Martin Day dishes. These are scones made of minced meat, hemp, grey peas and potatoes.

Mārtiņu pītes - viens no tradicionālajiem Mārtiņdienas ēdieniem. Tie ir plāceņi veidoti no maltās gaļas, kaņepēm, zirņiem un kartupeļiem.

Time for the family - around Martin's Day and after that days become shorter, so the ancient Latvians, from Martin's Day to spring, spent a lot of time indoors, telling fairy tales and adventures of the past year together with the family.

Laiks ģimenei - ap Mārtiņdienu un pēc tās dienas sarūk pavisam īsas, tādēļ senlatvieši, sākot ar Mārtiņdienu līdz pavasarim, daudz laika pavadīja iekštelpās, kopā ar ģimeni stāstot pasakas un aizejošā gada piedzīvojumus.

Martin's Day Goose - although nowadays we associate Martin's Day with the ceremonial roast, this is not a Latvian tradition. Roast goose in the celebration of Martin's Day has come from the German nations as a tradition. The ancient Latvians clung to rooster and chicken roasts on this holiday.

Mārtiņdienas zoss - lai gan mūsdienās Mārtiņdienu asociējam ar svinīgo zoss cepeti, šī nav latviešu tradīcija. Zoss cepetis Mārtiņdienas svinēšanā kā tradīcija ienākusi no ģermāņu tautām. Senie latvieši turējās pie gaiļa un vistas cepešiem šajos svētkos.

Sweet honey cake - on the festive table there was a special place not only for roast rooster, but also for traditional honey cake, which was prepared especially in honor of Martin's Day.

Saldajā medus rausis - bagātīgajā svētku galdā īpaša vieta bija ne vien gaiļa cepetim, bet arī tradicionālajam medus rausim, kas tika gatavots īpaši godinot Mārtiņu.

Martin's Day Mask Marches - people usually change into images of different animals, but the most important thing is to have a horse mask. This procession in masks is called the healing of Martin. People dress up as animals: goats, wolves, bears, cranes, as well as haystacks, deaths, nomads and other characters.

Mārtiņbērnu masku gājiens - neiztikt arī bez pārgērbšanās! Mārtiņbērni parasti pārgērbjas dažādu dzīvnieku tēlos, taču vissvarīgākais - kādam noteikti jābūt zirga maskā. Šo gājienu maskās dēvē par Mārtiņa dzīšanu. Mārtiņbērni pārgērbjas dzīvnieku: kazas, vilka, lāča, dzērves, kā arī – siena kaudzes, nāves, čigānu un citos tēlos.

Sun dishes - apart from Martin's Roast, a variety of round dishes should be placed on the table, thus symbolizing the solstice.

Saules ēdieni - neskaitot Mārtiņdienas cepeti, galdā būtu jāliek dažādi apaļas formas ēdieni, tādejādi simbolizējot saulgriežus.

Martin's Day Market - At home, the family prepares a variety of practical things, jewelry, greeting cards, pendants and other things or delicacies, which can be sold for a small amount of money in the market.

Mārtiņdienas tirdziņš – mājās ģimenes lokā tiek gatavotas dažādas praktiskas lietas rotas, apsveikuma kartītes, piekariņi un citas lietas vai gardumi, ko var pārdot par nelielu naudiņu tālāk tirdziņā.

WEATHER FORECASTS

- If it gets cold on Martin's Day, then Christmas will be warm.
- If Martin's day is sunny and clear, then a a lot of frost is expected in winter.
- If Martin's day is foggy, then winter will be warm and wet.
- If there are still green leaves around the trees on Martin's Day, then there will be few of them on Pentecost.
- If there's snow on Martin's Day, it will be a long winter.
- If you can till until Martin's Day - next year only after Pentecost you will be able to sow.
- If geese walk on mud on Martin's Day, they will go on ice at Easter.

LAIKA PAREĢOJUMI

- Ja Mārtiņdienā salst, tad Ziemassvētkos būs silts laiks
- Ja Mārtiņdiena saulaina un skaidra, tad ziemā gaidāms liels sals.
- Ja Mārtiņa diena ir miglaina, tad ziema būs silta un slapja.
- Ja ap Mārtiņiem kokiem vēl zaļas lapas, tad uz Vasarsvētkiem to būs maz.
- Ja Mārtiņdienā snieg, tad būs gara ziema.
- Ja līdz Mārtiņiem var art - nākamgad tikai pēc Vasarsvētkiem varēs sēt.
- Ja Mārtiņdienā zosis staigā pa dubļiem, tad Lieldienās tās ies pa ledu.

Mārtiņdienas tautasdziesmas.

Zeme rīb, rati kludz,
Kas to zemi rībināja?
Nu atbrauca Mārtiņdiena
Deviņiem kumeļiem.

Mārtiņdiena, Mārtiņdiena
Trīs dieniņas nosvinama:
Pirmā ēdu, otrā dzēru,
Trešā kājas ļinku, ļanku.

Es atvēru nama durvis,
Mārtiņbērnū gaidīdama:
Jau dzirdēju pagalmā
Vara važas nožvadzam.

